

Wind@work

Regionaal Offshore Wind

Programma

Noordzeekanaalgebied

AMSTERDAM IJMUIDEN OFFSHORE PORT

Wind@work

Regionaal Offshore Wind

Programma

Noordzeekanaalgebied

OWPN³

Augustus 2013

Introductie

De verdere uitrol van offshore windturbineparken voor de kust van Duitsland, Nederland, Frankrijk en Groot-Brittannië staat voor de deur. Hier liggen kansen voor de Nederlandse offshore windenergie industrie. De regio IJmuiden-Amsterdam is goed gepositioneerd om een rol van betekenis te gaan spelen in de bouw en onderhoud van Engelse en Nederlandse parken.

Voor u ligt het *programma* offshore windenergie in onze regio. Waarom is er gekozen voor een programma? Voor het aantrekken van industrieën en het opbouwen van een nieuwe sector zijn veel activiteiten noodzakelijk op verschillende thema's en onderwerpen. Het aantrekken van betrokken bedrijven en positionering in de markt kan niet zonder een sterk (samenwerkend) cluster. De aanwezigheid van kennis en innoverende bedrijven zijn van grote belang voor de aantrekkelijkheid en het vestigingsklimaat. Het vestigingsklimaat draagt bij aan een aantrekkelijk en een succesvol cluster in de toekomst. Door een programma bewaken we het overzicht en samenhang tussen de verschillende thema's. De activiteiten worden gecoördineerd en gestuurd. Het zwaartepunt is de *samenwerking* met én tussen het bedrijfsleven, en de verschillende stakeholders in de regio in verschillende samenstellingen. Dit programma heeft een looptijd van drie jaar.

Graag willen we alle meelezers bedanken voor hun bijdrage.

Dorothy Winters

Schema: Bouwstenen van het programma: Markt, cluster, kennis en innovatie.

Inhoudsopgave

Introductie	3
Achtergrond	6
Strategisch kader	7
Hoofdthema's Markt, Regio & Cluster en Kennis & Innovatie	11
De verbindende factor: Marketing & Communicatie	17
Risico's	20
Programmaorganisatie	21
Doelen en activiteiten programma	22
Begroting 2014 -2016	26
Bijlage 1: Begroting en activiteiten 2013	30

Achtergrond

De verdere uitrol van offshore windturbineparken voor de kust van Duitsland, Nederland, Frankrijk en Groot-Brittannië staat voor de deur. Hier liggen kansen voor Nederlandse havens en bedrijven. De regio IJmuiden-Amsterdam is uitstekend gepositioneerd om een belangrijke rol te spelen in de bouw en onderhoud van zowel de Nederlandse als Engelse windturbineparken.

We kiezen duidelijk voor een regionale propositie, waarbij bedrijven, organisaties én ruimte langs het hele Noordzeekanaalgebied zijn betrokken. We hebben ons gericht op het inventariseren en organiseren van mogelijkheden in de eigen regio. We werken vraag-gedreven, continu vaststellend wat deze regio specifiek kan bijdragen aan offshore windenergie, en volgen de ontwikkelingen in de markt. We kijken naar scenario's op de korte, middellange en lange termijn, waarbij we ons in eerste instantie richten op de korte termijn en de installatie op zee. Daarbij hoort ook het verkennen van bovenregionale samenwerking.

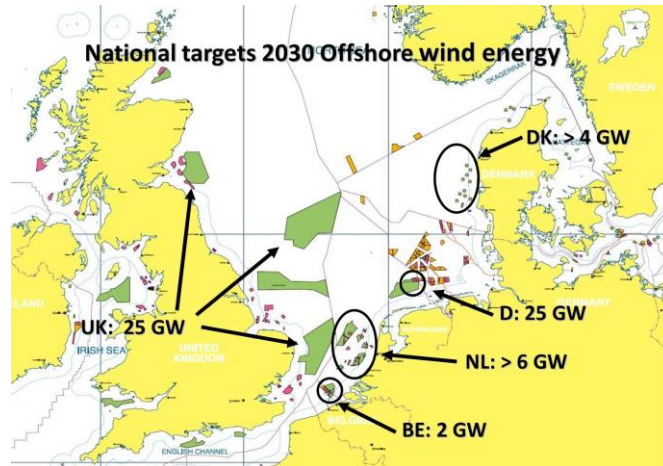
Deze aanpak is gebaseerd op informatie op basis van:

- Input van stakeholders en AYOP leden;
- Rapport Buck Consultants International (BCI): Inventarisatie van de supply chain offshore windenergie in het Noordzeekanaalgebied;
- Begeleiding van een externe expert;
- Potentiële klanten en geïnteresseerden bedrijven;
- en bedrijven actief in de sector (uit interviews en gesprekken op beurzen etc).

Strategisch kader

De wereldwijde behoefte aan energie blijft groeien en tegelijkertijd zijn er krachten die aansturen op een transformatie naar een duurzame energievoorziening. In de komende jaren zullen we alle zeilen moeten bijzetten om deze transitie mogelijk te maken.

In die periode zullen fossiele brandstoffen een bijdrage moeten leveren als brugfunctie om deze transitie mogelijk te maken. Op de lange termijn zullen hernieuwbare energiebronnen de boventoon gaan voeren en offshore windenergie zal een grote rol spelen. In Europees verband zijn doelstellingen geformuleerd die per land in ambities voor offshore windenergie zijn vertaald.

Europa

Nederland heeft de Ambitie om in 2020 6.000MW windenergie op zee te hebben gerealiseerd. Naast de Nederlandse ambities zijn er plannen om in Noordwest Europa meer dan 50GW opgesteld vermogen op zee te realiseren voor 2020. Vooral het Verenigd Koninkrijk en Duitsland hebben een duidelijke visie en beleid en vormen stabiele offshore windenergiemarkten.

Nederland

Nederland streeft naar een volledig duurzame energievoorziening in 2050. Om daar te komen is een versneld pad nodig voor de periode ná 2020. Het recente Energie akkoord, levert een goede basis met een doelstelling van 14% hernieuwbare energie in 2020 en 16% in 2023. Het ondersteunende wettelijke kader moet in 2015 gereed zijn. Windenergie op zee speelt daarbij een zeer grote rol.

In Nederland ontwikkelt zich een sterke waardeketen van bedrijven en onderzoeksinstituten met kennis en ervaring op het gebied van offshore windenergie. Nederlandse bedrijven spelen vanwege hun ervaring opgedaan in de offshore olie & gas en waterbouw een grote rol bij de ontwikkeling van windenergie op zee. De Nederlandse bedrijven zijn op de volle breedte van engineering en ontwerp tot uitvoering. Nederland is daardoor sterk op de Noordwest Europese markt.

Offshore windenergie valt daarmee in de door de overheid gedefinieerde Topsectoren energie en logistiek en Topconsortia Kennis en Innovatie (TKI). Uit het rapport van BCI met een inventarisatie van actieve bedrijven in de offshore windenergie in deze regio, blijkt dat de regio daaraan bijdraagt, meer specifiek dat de regio in het bijzonder uitblinkt op de Logistieke kwaliteiten.

Provincie Noord Holland

De Energy Board heeft tot doel het versnellen van ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie in Noord Holland. Zij doet dat door het versterken van de regionale economie en richt zich op offshore windenergie als één van de door de provincie gedefinieerde clusters.

De Energy Board streeft er naar dat 40-50% van de Nederlandse offshore doelstelling wordt gerealiseerd voor de kust van Noord-Holland. Zij wil bijbehorende bedrijvigheid en expertise ontwikkelen met andere sleutelspelers in Nederland en een (inter)nationale positie uitwerken. Dit gebeurt vooral door lobby en onderwijs & training in samenwerking met het nationaal kenniscentrum Offshore Windenergie in Den Helder.

Havenbedrijf Amsterdam NV

Het HbA heeft een strategie ontwikkeld gericht op duurzame energie. Daarbij wordt er gekeken naar bijvoorbeeld droge en natte biomassa en LNG als brandstof. De huidige infrastructuur van de fossiele energie is de basis voor de transitie naar duurzame energie. Offshore windenergie wordt beschouwd als een onderdeel van deze transitie naar duurzame energie. Daarnaast is er een visie voor windenergie op land. Offshore windenergie wordt daarbij vooral bekeken vanuit logistiek perspectief. Met gebruik van de huidige 'infrastructuur', terminals, toeleveranciers, logistieke concepten en extra ruimte wil men de transitie mogelijk maken.

Zeehaven IJmuiden NV

ZIJ heeft Offshore als strategisch speerpunt gedefinieerd. Daarbinnen is een specifieke focus op offshore windenergie. De bewezen ervaring met de installatie van windturbineparken, bestaande structuur en unieke geografische positie aan zee, geven direct voordeel voor de industrie. Met vestigingen van Vestas Onderhoud, Windcat Workboats, Eneco en C-Ventus is er een eerste basis gelegd voor de logistiek en onderhoud aan windturbineparken op zee.

Arbeidsmarkt

De *European Wind Energy Association* (EWEA) verwacht dat het aantal offshore arbeidsplaatsen zal vertienvoudigen, tot bijna 300.000 arbeidsplaatsen in 2030. In Nederland verwacht men circa 12.500 arbeidsplaatsen in 2020, en 22.000 arbeidsplaatsen in 2030.

Cost of Energy

Een van de grote uitdagingen van de internationale offshore windenergie sector is kostenreductie. In alle landen staat kostenreductie hoog op de agenda. In Nederland probeert de sector samen met onderzoeksinstituten tot een kostenreductie van 40% te komen ten opzichte van het huidige prijsniveau. De productiekosten van schone elektriciteit krijgen dan een vergelijkbaar niveau met het huidige (fossiele) prijsniveau.

Aansluiting AYOP

De visie, samenstelling en rol van AYOP sluiten naadloos aan bij internationale, nationale en regionale doelstellingen. Bovendien zorgen de bedrijven in deze regio voor optimalisatie van de logistiek en dragen daarmee bij aan het verlagen van de totale kosten van installatie en onderhoud.

Panorama van het Prinses Amaliapark vanaf de DFDS Ferry. (Foto S.Fien)

Positionering

Op basis van onderzoek, workshops (begeleid door extern expert) en gesprekken met marktpartijen, is inzicht verworven in:

- de opgave voor de komende jaren,
- de randvoorwaarden,
- positioneringen en profilering van de regio;

Het Noordzeekanaalgebied is dé uitvalsbasis voor ontwikkeling, bouw, exploitatie, onderhoud, vervanging en ontmanteling van offshore windturbineparken in een straal van 180 nautische zeemijlen uit de kust.

Ambitie van het programma

Aantrekken en behouden van werk voor bedrijven en windenergieprojecten in het Noordzeekanaalgebied, met het huidige bedrijfsnetwerk, door optimale inzet van beschikbare fysieke ruimte en aansluiting van kennis en arbeid in deze sector, om daarmee een duurzaam cluster te realiseren.

Doelstelling

De doelstellingen zijn onderstaand per hoofdthema uitgewerkt. De daaraan gekoppelde benodigde activiteiten zijn uitgewerkt in een jaarplan.

Het daadwerkelijk kwantificeren van doelen, waarbij de AYOP een intermediaire rol heeft, is lastig. Dat neemt niet weg dat alle activiteiten gericht zijn op het ondersteunen van bedrijven bij het aantrekken van werk en klanten. De uiteindelijke doelstelling is dan ook dat individuele bedrijven of samenwerkende bedrijven gezamenlijk (bijvoorbeeld in een joint venture) kunnen offereën voor tenders voor vier windturbineparken.

	Nautical miles	Capacity in mw
▪ East Anglia	75	7 000
▪ Hornsea	130	4 000
▪ Dogger bank	170	10 000
▪ Enova offshore	150	2 000
▪ Q4	14	201
▪ Q10	16	129
▪ Various GE	130	
▪ OWEZ	5-1	108
▪ Princes Amalia	12.5	120

Kaart en tabel: Afstands- en capaciteitstabel voor geplande en gerealiseerde Nederlandse en Engelse windturbineparken

Hoofdthema's Markt, Regio & Cluster en Kennis & Innovatie

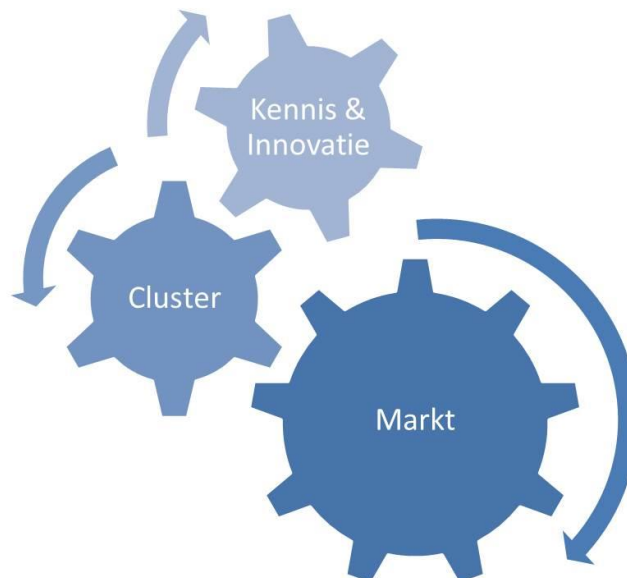
Uit de voorgaande activiteiten en onderzoeken zijn een groot aantal projecten voortgekomen. Deze worden gebundeld in drie hoofdthema's:

- Markt
- Regio
- Kennis en innovatie

De bundeling beoogt de samenhang tussen de thema's te bewaken en daarmee ook effectief en efficiënt met tijd en middelen om te gaan. Door de combinatie van de verschillende expertises krijgen we slimme oplossingen.

Onderstaand worden deze hoofdthema's verduidelijkt en op hoofdlijnen worden de projecten genoemd en de rol die AYOP hier in speelt. Verdere uitwerking van de projecten is opgenomen in het werkplan.

De prioriteit ligt bij het thema Markt of de marktwerking, en het volgen van de ontwikkelingen in de markt om te zien hoe de behoefte of de vraag zich ontwikkelt. Een sterk Cluster en Kennis & Innovatie dragen bij aan een goede marktwerking en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Schema: Samenhang tussen de drie thema's

Markt : Aansluiting op de marktbehoefte en uitdragen propositie

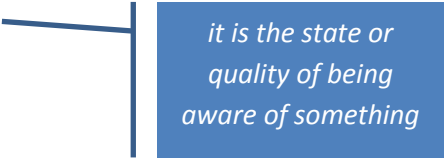
De kern van activiteiten is gericht op resultaat voor de bedrijven in het Noorzeekanaalgebied. Basis daarvoor is een propositie met **unieke kenmerken** die aansluit bij de **marktbehoefte** en deze samen actief uitdragen, mét en vóór de betrokken bedrijven.

Binnen de installatie van een windturbinepark moeten we rekening houden met een aantal sub processen in de logistiek voor aanlevering van de belangrijkste componenten en de maritieme dienstverlening daaromheen.

Naast de installatie van windturbineparken richten we ons ook op alle service en onderhoud rond offshore windenergie, die ook niet regionaal gebonden kan zijn. Een mooi voorbeeld daarvan zijn de modificaties van de installatieschepen Seajacks Zaratan en Seajacks Leviathan bij Shipdock in het voorjaar en de aanvoer van turbine torens met de Sea-Cargo lijndienst in augustus dit jaar.

Doelstelling

Binnen drie jaar *awareness* te hebben gerealiseerd van de mogelijkheden van deze regio bij beslissers en belangrijkste toeleveranciers. Deze bedrijven kennen de regio en weten wat de voordelen zijn.

*it is the state or
quality of being
aware of something*

Projecten

– **Logistiek** straatje NZKG

Uitgaande van de vraag van een ontwikkelaar van een windpark, werken we met betrokken bedrijven en organisaties verschillende logistieke concepten uit. Het logistieke straatje is daar één van waarbij we rekening houden met de ontwikkeling van parken met grote omvang. We houden concrete projecten en scenario's in gedachten voor goede aansluiting bij de markt. We gebruiken slimme logistieke oplossingen om de regio en de mogelijkheden onder de aandacht te krijgen en zo succesvol business binnen te halen voor de regio.

– *Gerichte acquisitie op windturbineparken en windenergiegebieden.*

Op de Noordzee zijn een aantal gebieden aangewezen voor windenergie, zoals IJmuiden 'Ver'. Daarnaast zijn er uit de tweede vergunningsronde projecten met zoals Luchterduinen en Q4. Daarnaast zijn een aantal zoeklocaties dicht bij de kust naar aanleiding van de verlegde hoofdvaarroutes.

Amsterdam IJmuiden Offshore Port is de aangewezen haven voor de ontwikkelingen van deze projecten en gebieden. Het is van groot belang dat de IJmuiden-Amsterdamse regio bij deze projectontwikkelaars en *contractors* op de *shortlist* komen, door kennis over het gebied en de mogelijkheden. Ook voor landlocaties zoals het Noordoostpolderproject (ook wel *near shore* IJsselmeer) speelt Amsterdam een belangrijke logistieke rol bij de bouw.

– *Inventarisatie naar beschikbare (milieu- en fysieke) ruimte*

We gaan daarbij uit van bestaande en eventueel toekomstige milieu- en fysieke ruimte. Deze specifiek voor offshore windenergie beschikbare ruimte wordt in kaart gebracht met de bijbehorende kenmerken. Denk hierbij aan bijvoorbeeld: gewichtsbelasting, verharding, opslagruimte, beschikbaar materieel, huidige milieuvergunningen etc. Dit geeft inzicht in de mogelijkheden en kan snel aan potentiële klanten worden verstrekt.

– *Onderhoudsconcept & logistiek*

De *operations & maintenance* van bestaande windturbineparken is volop in ontwikkeling. De activiteiten op dit gebied omvatten niet alleen het onderhoud aan de turbines, maar ook noodzakelijke inspecties en onderhoud aan fundaties en elektrische infrastructuur. De operationele parken worden gemonitord op afstand en er wordt gepland en ongepland onderhoud gepleegd. Serviceverleners en fabrikanten realiseren faciliteiten voor het onderhoud van specifieke parken. Daarbij spelen contractverplichtingen, vaartijden en de diversiteit van onderhoudswerkzaamheden een bepalende rol. Zo heeft Vestas voor het onderhoud van de twee bestaande Prinses Amalia en OWEZ, en het toekomstige windturbinepark Luchterduinen in IJmuiden haar uitvalbasis.

Door kennis uit andere logistieke ketens, zoals *automotive* en *olie & gas*, is het mogelijk om een aantal stappen in de ontwikkeling over te slaan en in te zetten op (gedeelde) faciliteiten en gepoolde *assets* die voor meerdere parken tegelijkertijd kunnen werken. Dit zorgt voor efficiënter en goedkoper onderhoud.

Volgens marktpartijen zoals Essent maakt dit hét verschil in rendement en lifecycle van een windpark.

Het service schip Llandundo Bay van TurbineTransfers komt van een klus vanaf de Noordzee en komt bij IJmuiden de regio binnen (foto: D. Winters)

Ingrediënten daarvan zijn aanwezig, zoals WindCat Workboats met twee specifieke types schepen voor offshore windenergie onderhoud en C-Ventus Offshore Windfarm Services.

Rol

AYOP fungeert als een smeermiddel - 'Haarlemmer Olie', ze zorgt ervoor dat er aan de kantzijde een gevoel voor one-stop-shop is of ontstaat en aan de andere kant dat de verscheidenheid aan vragen bij het cluster wordt uitgezet, zodat er mogelijkheid tot business ontstaat.

Regio: Versterken bedrijfsnetwerk bestaande cluster / clusterontwikkeling

Uit onderzoek blijkt dat deze regio een goede basis heeft met een groep bedrijven (ofwel een cluster), die:

- actief zijn in offshore windenergie;
- en /of diensten/producten aanbieden die relevant zijn voor windenergie op zee;

Een sterk aanwezig cluster is aantrekkelijk voor opdrachtgevers, ontwikkelaars en bouwers van de offshore windenergie, omdat het zekerheid geeft voor de uitvoering van een project, met andere woorden, risico's verkleint. Voor nieuwe bedrijven die zich willen vestigen in het gebied, geeft het de bevestiging dat de keuze voor de locatie goed en dat potentiële klanten aanwezig zijn.

De niet regionaal gebonden werkzaamheden bieden een uitstekende mogelijkheid tot kennismaking met de mogelijkheden in dit cluster voor windenergie.

Het offshore windenergie cluster is nog jong. Om te groeien is het nodig de onderlinge binding te koesteren, en het afdekken van ontbrekende delen en innovatie door samenwerking te bevorderen.

Doelstelling

Gedurende het programma het cluster te versterken en waar mogelijk te verbinden met AYOP en twee leads voor vestigingen in de regio.

Projecten

- Aantrekken bedrijven, vooral tot de sector toetredende bedrijven;
- Relaties leggen met die bedrijven in het offshore windenergie cluster die niet in de regio aanwezig zijn;
- Dialoog aangaan met stakeholders;
- Verbinden van geïdentificeerde bedrijven uit het cluster aan AYOP netwerk;
- Versterken onderlinge samenhang AYOP leden.

Rol

AYOP vormt de kern van het cluster, maar het cluster staat niet gelijk aan AYOP. Voor offshore windenergie is het van belang om ook die bedrijven erbij te halen die het totale cluster kunnen versterken. AYOP heeft de ervaring om de meerwaarde van een netwerk naar boven te halen.

Kennis en innovatie: Aansluiting en stimulering

Een onderdeel van het verstevigen van het cluster en vestigingsklimaat is het op de hoogte zijn én bijdragen aan de kennisontwikkelingen en innovatie. Hieronder vallen

- de combinatie van het stimuleren van onderwijs en de onderlinge samenwerking,
- het matchen van vraag naar arbeid, met opleidingen en cursussen.

Gezien de op termijn verwachte arbeidsplaatsen is deze voorbereiding op specialistische arbeidsplaatsen nodig. Dit zijn onderwerpen die bovenregionaal en nationaal spelen en waar zoveel mogelijk aansluiting wordt gezocht. Een mooi voorbeeld van de eerste resultaten is de start van de opleiding *Windenergie Technician* dit schooljaar bij de Maritieme Academie IJmuiden, onderdeel van het Nova college.

Doelstelling

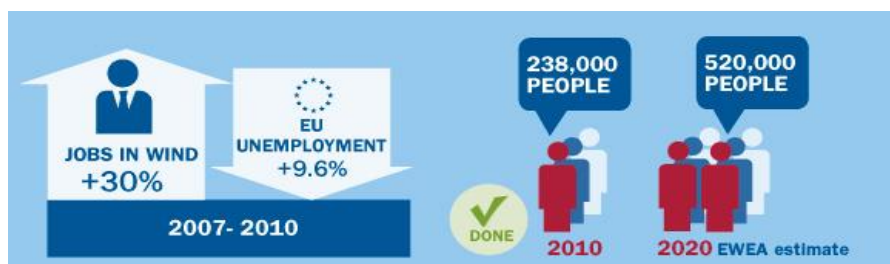
Gericht onderwijsaanbod op basis van zoveel mogelijk bestaande opleidingen en instituten. AYOP regio wordt nationaal erkend als offshore windenergie cluster en draagt actief bij aan de kennisuitwisseling binnen het cluster.

Projecten en activiteiten

- Verbeteren aansluiting onderwijs op offshore windenergie markt;
- Stimuleren van specifieke opleidingen in de regio door (onderlinge) samenwerking van kennisinstellingen;
- Aansluiting bij innovatieprogramma's zoals Leeghwater en nieuwe projecten;
- Positioneer het cluster bij relevante partijen.

Rol

AYOP ziet zich vooral als AYOP als katalysator en makelaar van behoeften. AYOP zit dicht op de bedrijven in het cluster en kent de onderwijsinstellingen en kennisinstituten. Onze rol is vooral het bij elkaar brengen van mensen en onderwijsinstellingen zodat er een uitwisseling ontstaat. Voor innovatie spitst de rol zich toe op het inbrengen van ontwikkelingen in het cluster en het aanbieden van innovatieprogramma's.

Bron :ewoa.org

De verbindende factor: Marketing & Communicatie

De drie hoofdthema's en de projecten daarbinnen – cluster, markt, kennis & innovatie – worden uitgedragen en ondersteund via gerichte marketing en communicatie.

Doelstelling

- Intern (binnen het cluster): bedrijven in de regio en daarbuiten informeren en enthousiasmeren over de inspanningen en activiteiten van AYOP, zodanig dat organisaties zich bij het cluster willen aansluiten, danwel betrokken willen blijven.
- Extern (*prospects* en stakeholders): de regio bij relevante doelgroepen positioneren als dé uitvalsbasis voor aanleg, onderhoud en vervanging van offshore windturbineparken voor de kust. De regio positionering als een volwaardige locatie voor de Noordzee. De regio daarbij neerzetten vanuit de USP's: **ruimte, directe beschikbaarheid, slimme logistieke oplossingen, flexibel, snel en goed georganiseerd. Middelen én logistieke bedrijven zijn aanwezig.**

Doelgroepen

- Intern: bestaande leden van AYOP. Potentiële leden van AYOP. Bedrijven en organisaties die onderdeel zouden kunnen/willen zijn van het cluster.
- Extern: stakeholders van het cluster, beslissers, beïnvloeders, bouwers van offshore windturbineparken op de Noordzee.

Projecten

- Op basis van de output van thema's regio, markt en innovatie, ontwikkelen van een onderscheidende propositie voor offshore windenergie ("dienblad-concept" verder ontwikkelen en laden);
- Het ontwikkelen van een marketing communicatie toolkit: branding, presentatie/pitch, brochure/folder, kernboodschappen/content voor website, visualisering/filmpje/animatie, beelden, format voor externe newsletter;
- Het samenstellen van een "marketing-team": klein team van vertegenwoordigers uit het cluster dat in staat is om de propositie van de regio goed over het voetlicht te krijgen bij marktpartijen;
- Het uitvoeren van een stakeholder analyse van de directe omgeving van het cluster;
- Het uitvoeren van een prospect analyse gericht op marketing & acquisitie: beslissers, beïnvloeders, marktpartijen (inclusief namen).

- Het opstellen van een communicatie planning voor de komende 3-jaar, bestaande uit:
  - Beurzen, conferenties: stand en/of spreker;
  - Reisprogramma, accent op UK;
  - Mediaplanning: nieuws en content in print en online media;
- Interne communicatie binnen het cluster (AYOP): online newsletter met voortgang programma, cluster bijeenkomsten/workshops.

Rol

AYOP heeft een regisserende en uitvoerende rol bij uitrol van het communicatie programma. Afstemming en uitwisseling van expertise vindt plaats met partners van AYOP (Havenbedrijf Amsterdam N.V., Zeehaven IJmuiden N.V., Provincie Noord Holland, Gemeenten en leden).

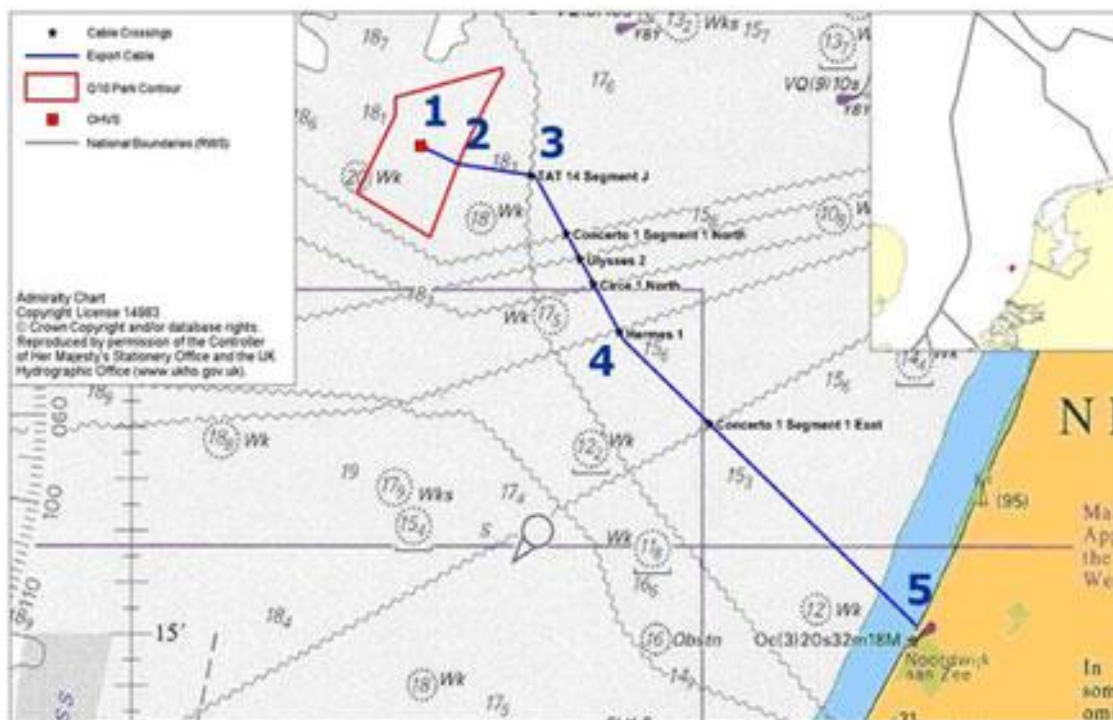

Inschatting van het aandeel van wind energy in het Europese bruto binnenlands product.
Bron: ewea.org

Risico's

Er zijn een aantal punten van belang zijn bij de op- en uitbouw van een duurzaam offshore windenergie cluster. Onderstaand een drietal punten die betrekking hebben op de thema's – dit is geen uitputtende lijst. Ze hebben wel een sterke invloed op het behalen van de doelstellingen.

- De marktontwikkelingen in de offshore windenergie zijn afhankelijk van een aantal niet te beïnvloeden factoren, zoals financiering van parken, aansluitingen op het elektriciteitsnet, zekerheid rond politieke koers in EU landen én subsidies.
- Prioriteit ligt in essentie bij de marktwerking en is *ondersteunend* aan de zakelijke doelen van de leden. Het dienblad en straatjesconcept, slim gebruik maken van de beschikbare ruimte en het netwerk wordt pas écht onderscheidend als er tussen de leden en bedrijven een naadloze samenwerking wordt opgebouwd.
- Innovatie in deze technische en sterk ontwikkelende sector zitten vaak in de hardware. De bijdrage van AYOP ligt vooral sterk op processen en dan met name de logistiek. Procesverbetering en procesinnovatie worden niet altijd (h)erkend als innovatief.

Kaart: locatie en kabeltracé Windpark Luchterduinen van Eneco en Mitsubishi waarvoor in 2009 de Waterwetvergunning is afgegeven. Het park bevindt zich 24 kilometer uit de kust

Programmaorganisatie

Stuurgroep offshore windenergie AYOP

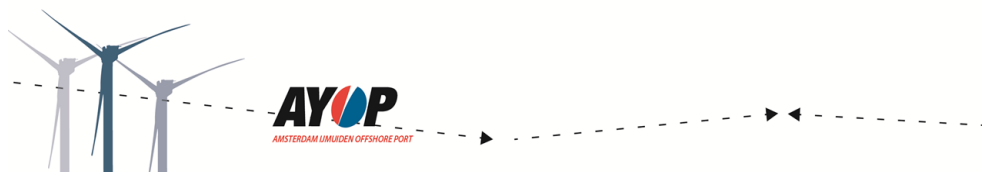
Om de voortgang van het programma te sturen en te bewaken, richten we een stuurgroep op, bestaande uit:

- Ron Davio, Voorzitter AYOP
- Peter van de Meerakker, Algemeen directeur Zeehaven IJmuiden N.V.
- Michael van Toledo, Clustermanager Logistics Havenbedrijf Amsterdam N.V.

De stuurgroep komt vier keer per jaar bij elkaar.

Uitvoering

Het programma wordt gecoördineerd en uitgevoerd door het AYOP-bureau binnen AMPORTS. Een *Programmamanager Offshore Windenergie* komt het AYOP-team versterken binnen Amports. De programmamanager is verantwoordelijk voor de inhoudelijke voorbereiding en begeleiding van de activiteiten in het kader van deze drie thema's. De *Projectmanager AYOP* zorgt voor integratie in de lopende AYOP activiteiten en communicatie.

Doelen en activiteiten programma

Deze samenvatting geeft de hoofdpunten aan en doelstellingen, een meetbare onderliggende resultaten van activiteiten.

Thema	Markt
Resultaat	- 4 projecten in de regio
KPIs	Contacten, visualisatie, aanbiedingen/offertes klanten
Projecten	<ol style="list-style-type: none"> 1 Beschikbare (milieu- en fysieke) ruimte in kaart 2 Uitwerking logistiek straatje NZKG 3 Leg de propositie (ruimte + logistiek) voor aan projectontwikkelaars en opdrachtgevers (utilities) en belangrijke financierende partijen met als doel zichtbaar maken van cluster, toetsen/bijstellen propositie 4 Onderscheidend onderhoudsconcept ontwikkelen dat gericht is op toekomstige ontwikkelingen
Thema	Regiocluster Offshore Wind
Resultaat	- Uitbreiden cluster en behoud en uitbreiding leden AYOP - Stakeholders weten wat de doelstellingen van AYOP leden zijn
KPIs	Aantal geïnterviewde en geregistreerde bedrijven
Projecten	<ol style="list-style-type: none"> 1 Versterken binding leden aan AYOP 2 Binden van geïdentificeerde bedrijven uit het cluster aan AYOP netwerk 3 Verbindingen maken met die bedrijven in het offshore wind cluster (witte vlekken) 4 Dialoog aangaan met stakeholders
Thema	Kennis & Innovatie
Resultaat	Gericht onderwijsaanbod AYOP erkend als cluster en draagt actief bij aan kennisuitwisseling
KPIs	Bijeenkomsten, uitnodigingen, aanbod
Projecten	<ol style="list-style-type: none"> 1 Verbeteren aansluiting op de onderwijs op offshore wind markt 2 Samenwerking zoeken met kennisinstellingen 3 Leg relaties met belangrijkste innovatieprogramma's 4 Positioneer het cluster bij relevante partijen

Activiteiten per jaar

Onderstaand een overzicht van de activiteiten per jaar en de meetpunten in het programma. Per jaar worden deze activiteiten aangescherpt, aangepast en/of aangevuld en in de kalender uitgezet.

2014

Er ligt veel nadruk op het verder opbouwen en verdiepen van de relaties zowel in het cluster als extern. In 2014 komt er meer zicht op de consortia van opdrachtgevers in het Verenigd Koninkrijk. In Nederland komen de windparken Gemini en Luchterduinen tot uitvoering, en project Leegwater ingevuld. De wetgeving in Nederland voor ronde 3 projecten wordt vormgegeven.

	Projecten	Acties 2014 - 2015	Milestone / KPI 2014
Algemeen	Programma opzet	Installatie programma manager Programma opzet / acties benoemen Installatie stuurgroepinstallatie Stuurgroep vergadering inclusief tussentijdse rapportage op activiteiten Programma bijsturing Extra dekking / financiering organiseren Afrondende rapportage en aanbevelingen Decharge	2x vergadering per jaar en een tussenrapportage Fijnafstemming jaarplan, halfjaarlijkse rapportage
Markt	Beschikbare (milieu- en fysieke) ruimte in kaart Uitwerking logistiek straatje NZKG Marktbewerking	Long list locaties Analyse (milieu)vergunningen mogelijkheden huidige situatie Uitwerken belangrijkste logistieke processen met bedrijven en extern advies, incl. visualisatie Toetsen concept bij toeleveranciers UK, DU en NL inventarisatie beslissers Propositie (ruimte + logistiek) voorleggen aan beslissers & beïnvloeders, doel zichtbaar maken van cluster, aanbieden propositie Relatieonderhoud en op de hoogte houden van activiteiten in de regio Uitbreiding relatienetwerk en prospects door beurzen en (side)events Ondersteuning maatwerk voor tenders en vragen richting klanten NBCC / Renewable UK Beurs 11-13 Juni Offshore Energy, Amsterdam 15-16 oktober EWEA Frankfurt 19- 21 November 2013 Event /roadshow UK (voorbereiding, uitvoering, opvolging) Event /roadshow DU (voorbereiding, uitvoering, opvolging) EWEA Annual event en/of Renewable UK 2014 Offshore Energy 2014 EWEA Offshore 2015 Offshore Energy 2015 Husum Wind 2015 Event NL (voorbereiding, uitvoering, opvolging) Inventarisatie huidige concepten, wensen & eisen Identificatie van spelers in onderhoud buiten cluster Voorzet onderhouds concept 1-op-1 afspraken klanten en leveranciers, inventarisatie behoefte, bouwen concept/toetsing Mogelijkheid voor simulatieprogramma onderhoud	tool visualisatie 4 gesprekken / presentaties / factfindings UK / DU / NL inventarisatie compleet en geregistreerd 4 beurzen/ presentaties/conferenties, pers. gesprekken 4x nieuwsbrieven, persoonlijk contact Top 10 1 tender 1 event 1 event stand stand desk research, workshop 5 gesprekken ontwerp
Regio cluster	Versterken binding leden aan AYOP Dialoog aangaan met stakeholders	Binden van geïdentificeerde bedrijven uit het cluster aan AYOP netwerk Identificeren potentiële bedrijven door bezoek netwerkbijeenkomsten en deskresearch Identificatie bedrijven buiten cluster door bezoek netwerkbijeenkomsten en deskresearch Goede registratie en communicatiebenadering Kennisuitwisseling door middel van workshops rond thema's Netwerkbijeenkomsten Stakeholder Inventarisatie Registratie van deze bedrijven, en communicatiebenadering High level meeting Economische Zaken 3 oktober (Communicatie)strategie voor stakeholderbenadering Persoonlijke kennis makings gesprekken Uitvoering (communicatiestrategie) NNOW uitwisseling informatie over clusters (in combinatie met Energy Board)	8 potentiële leden / 4 nieuwe 25 nieuwe bedrijven geregistreerd 2 sessies nieuwsbrief / uitnodigen uitvoering 2x per jaar contact
Kennis & Innovatie	Samenwerking zoeken met kennisinstellingen Leg relaties met belangrijkste innovatieprogramma's	Opleidingen en samenwerking in kaart (incl. concepten permanente educatie) Onderwijs stimuleren op aansluiting markt en uitwisseling Inventarisatie kennisinstellingen, relatie en speerpunten Creeer toegang tot demonstratiepark Leegwater Deelname leegwater, TKI, of ander innovatie gerelateerd project Nieuws, ontwikkelingen binnen kennisinstellingen inbrengen in cluster Monitoren kennisontwikkeling bedrijvencuster, promoten en uitdragen Selectie relevante collega clusters Structureel overleg met andere clusters	In kaart workshop aanbod en vraag matches relatieopbouw en nieuwsuitwisseling deelname Leegwater miniseminar innovatie thema / 2 berichten 17.01 NWEA Financieringsseminar selectie 1x per jaar persoonlijk overleg

2015

Met de ervaring van de projecten Luchterduinen en mogelijk Leeghwater, wordt het aanbod van de regio nog scherper. Aan de hand van de uitwerking en aanscherping van de logistiek, worden ook opdrachtgevers, financiers en verzekeraars gesprekspartner. Onderhoud gaat een meer belangrijke rol spelen. De eerste specialisten komen van de opleiding of zijn bijgeschoold en hebben de simulator module voor offshore wind gebruikt.

	Projecten	Acties 2013 - 2015	Milestone / KPI 2015
Algemeen	Programma opzet	Installatie programma manager Programma opzet / acties benoemen Installatie stuurgroepinstallatie Stuurgroep vergadering inclusief tussentijdse rapportage op activiteiten Programma bijsturing Extra dekking / financiering organiseren Afrondende rapportage en aanbevelingen Decharge	2x vergadering en eindrapportage jaarplan en halfjaarlijkse evaluatie Concept eindrapportage
Markt	Beschikbare (milieu- en fysieke) ruimte in kaart	Long list locaties Analyse (milieu)vergunningen mogelijkheden huidige situatie	aanscherpen logistiek / informatie
	Uitwerking logistiek straatje NZKG	Uitwerken belangrijkste logistieke processen met bedrijven en extern advies, incl. visualisatie	4 gesprekken / presentaties / factfindings
	Marktbewerking	Toetsen concept bij toeleveranciers UK, DU en NL inventarisatie beslissers Propositie (ruimte + logistiek) voorleggen aan beslissers & beïnvloeders, doel zichtbaar maken van cluster, aanbieden propositie Relatieonderhoud en op de hoogte houden van activiteiten in de regio Uitbreiding relatiernetwerk en prospects door beurzen en (side)events Ondersteuning maatwerk voor tenders en vragen richting klanten NBCC / Renewable UK Beurs 11-13 Juni Offshore Energy , Amsterdam 15-16 oktober EWEA Frankfurt 19- 21 November 2013 Event /roadshow UK (voorbereiding, uitvoering, opvolging) Event /roadshow DU (voorbereiding, uitvoering, opvolging) EWEA Annual event en/of Renewable UK 2014 Offshore Energy 2014 EWEA Offshore 2015 Offshore operations & Maintenance 2015 Offshore Energy 2015 Husum Wind 2015	4 beurzen/ presentaties/conferenties, pers. gesprekken 4x nieuwsbrieven, persoonlijk contact Top 15 2 tenders
	Onderscheidend onderhoudsconcept, gericht op toekomst	Event NL (voorbereiding, uitvoering, opvolging) Inventarisatie huidige concepten, wensen & eisen Identificatie van spelers in onderhoud buiten cluster Voorzet onderhoudsconcept 1-op-1 afspraken klanten en leveranciers, inventarisatie behoefte, bouwen concept/toetsing	stand bezoek stand bezoek / stand 5 gesprekken presentatie concept gereed brochure / presentatie
		Mogelijkheid voor simulatieprogramma onderhoud	inzet simulatie
Regio cluster	Versterken binding leden aan AYOP	Binden van geïdentificeerde bedrijven uit het cluster aan AYOP netwerk Identificeren potentiële bedrijven door bezoek netwerkbijeenkomsten en deskresearch Identificatie bedrijven buiten cluster door bezoek netwerkbijeenkomsten en deskresearch Goede registratie en communicatiebenadering Kennissuitwisseling door middel van workshops rond thema's Netwerkbijeenkomsten Stakeholder Inventarisatie Registratie van deze bedrijven, en communicatiebenadering High level meeting Economische Zaken 3 oktober (Communicatie)strategie voor stakeholderbenadering Persoonlijke kennismakingsgesprekken Uitvoering (communicatiestrategie) NNOW uitwisseling informatie over clusters (in combinatie met Energy Board)	8 potentiële leden / 4 nieuwe leden 20 nieuwe bedrijven geregistreerd 2 sessies
	Dialogo aangaan met stakeholders		nieuwsbrief / uitnodigingen uitvoering 2x per contact
Kennis & Innovatie	Samenwerking zoeken met kennisinstellingen Leg relaties met belangrijkste innovatieprogramma's	Opleidingen en samenwerking in kaart (incl. concepten permanente educatie) Onderwijs stimuleren op aansluiting markt en uitwisseling Inventarisatie kennisinstellingen, relatie en speerpunten Creëer toegang tot demonstratiepark Leeghwater Deelneme leeghwater, TKI, of ander innovatie gerelateerd project Nieuws, ontwikkelingen binnen kennisinstellingen inbrengen in cluster Monitoren kennisontwikkeling bedrijvencuster, promoten en uitdragen Selectie relevante collega clusters Structureel overleg met andere clusters	update aanbod 2 berichten relatieopbouw en uitwisseling uitvoering 4 berichten 1x per jaar persoonlijk overleg

2016

De windparken in het Verenigd Koninkrijk komen in aanbesteding fase. De ontwikkeling in de markt gaat richting een procesmatige, industriële aanpak. Nieuwe spelers gaan toetreden tot de Europese markt. Het cluster werkt steeds nauwer samen in de aanpak van nieuwe Nederlandse projecten. Het Noordzeekanaalgebied staat steeds meer op de kaart als vooruitstrevende, innovatiegerichte regio. Er is een goede interactie tussen potentiële werknemers, werkgevers en scholing.

	Projecten	Acties 2014 - 2016	Milestone / KPI 2016
Algemeen	Programma opzet	Installatie programma manager Programma opzet/ acties benoemen Installatie stuurgroepinstallatie Stuurgroep vergadering inclusief tussentijdse rapportage op activiteiten Programma bijsturing Extra dekking / financiering organiseren Afrondende rapportage en aanbevelingen Decharge	2x vergadering en eindrapportage Jaarplan Afrondende bijeenkomst Eindrapportage
Markt	Beschikbare (milieu- en fysieke) ruimte in kaart Uitwerking logistiek straatje NZKG Marktwerking Onderscheidend onderhoudsconcept, gericht op toekomst	Long list locaties Analyse (milieu)vergunningen mogelijkheden huidige situatie Uitwerken belangrijkste logistieke processen met bedrijven en extern advies, incl. visualisatie Toetsen concept bij toeleveranciers UK, DU en NL inventarisatie beslissers Propositie (ruimte + logistiek) voorleggen aan beslissers & beïnvloeders, doel zichtbaar maken van cluster, aanbieden propositie Relatieonderhoud en op de hoogte houden van activiteiten in de regio Uitbreiding relatienetwerk en prospects door beurzen en (side)events Ondersteuning maatwerk voor tenders en vragen richting klanten NBCC / Renewable UK Beurs 11-13 Juni Offshore Energy, Amsterdam 15-16 oktober EWEA Frankfurt 19- 21 November 2013 Event /roadshow UK (voorbereiding, uitvoering, opvolging) Event /roadshow DU (voorbereiding, uitvoering, opvolging) EWEA Annual event en/of Renewable UK 2014 Offshore Energy 2014 EWEA Offshore 2015 Offshore Energy 2015 Husum Wind 2015 EWEA (Offshore) 2016 Event NL (voorbereiding, uitvoering, opvolging) Offshore operation & maintenance Inventarisatie huidige concepten, wensen & eisen Identificatie van spelers in onderhoud buiten cluster Voorzet onderhoudsconcept 1-op-1 afspraken klanten en leveranciers, inventarisatie behoefte, bouwen concept/toetsing Mogelijkheid voor simulatieprogramma onderhoud	update update aanscherpen logistiek / informatie 2 gesprekken / presentaties / factfindings 3 beurzen/presentaties/conferenties, pers. gesprekken 4x nieuwsbrieven, persoonlijk contact Top 15 2 tenders event bezek / stand stand 1 event stand 5 gesprekken presentatie concept gereed brochure / presentatie inzet simulatie
Regio cluster	Versterken binding leden aan AYOP Dialoog aangaan met stakeholders	Binden van geïdentificeerde bedrijven uit het cluster aan AYOP netwerk Identificeren potentiële bedrijven door bezek netwerkbijeenkomsten en deskresearch Identificatie bedrijven buiten cluster door bezek netwerkbijeenkomsten en deskresearch Goede registratie en communicatiebenadering Kennisuitwisseling door middel van workshops rond thema's Netwerkbijeenkomsten Stakeholder Inventarisatie Registratie van deze bedrijven, en communicatiebenadering High level meeting Economische Zaken 3 oktober (Communicatie)strategie voor stakeholderbenadering Persoonlijke kennismakingsgesprekken Uitvoering (communicatie)strategie NNOW uitwisseling informatie over clusters (in combinatie met Energy Board)	4 potentiële leden / 2 nieuwe leden 10 nieuwe bedrijven geregistreerd 2 sessies nieuwsbrief / uitnodigingen uitvoering 2x per contact
Kennis & Innovatie	Samenwerking zoeken met kennisinstellingen Leg relaties met belangrijkste innovatieprogramma's	Opleidingen en samenwerking in kaart (incl. concepten permanente educatie) Onderwijs stimuleren op aansluiting markt en uitwisseling Inventarisatie kennisinstellingen, relatie en speerpunten Creëer toegang tot demonstratiepark Leeghwater Deelname Leeghwater, TKI, of ander innovatie gerelateerd project Nieuws, ontwikkelingen binnen kennisinstellingen inbrengen in cluster Monitoren kennisontwikkeling bedrijvencollega's, promoten en uitdragen Selectie relevante collega clusters Structureel overleg met andere clusters	update aanbod 2 berichten relatieopbouw en uitwisseling uitvoering 4 berichten 1x per jaar persoonlijk overleg

Begroting 2014 -2016

Korte toelichting

2013 is een opstartjaar. In mei 2013 is de programma manager aangetrokken en zijn alle projecten, activiteiten en adviezen zijn opgenomen in een samenhangend programma.

Tegelijkertijd zijn de eerder geplande activiteiten voor 2013 volop in gang. Een aantal middelen ter ondersteuning voor de communicatie wordt ontwikkeld en in productie gebracht eind 2013 en begin 2014.

Voor de twee vervolgjaren worden er veel activiteiten ontwikkeld, om een *push* te genereren richting de markt. De programmamanager is die twee jaar een vol jaar inzetbaar. In 2015 nutten we samen met het cluster zoveel mogelijk uit wat er in 2013 en 2014 is opgebouwd. 2016 is een uitloop jaar waar we een verschuiving zien, van het initiëren van de activiteiten, naar de bedrijven binnen het cluster zélf. De programmamanager is tot en met mei betrokken, de overige kosten bestrijken nog een jaar.

De begroting is een samenstelling van de totale kosten per jaar, en de inzet van middelen heeft betrekking op alle drie de thema's.

Zie volgende pagina voor een uitgesplitste begroting.

Overzicht gedetailleerde begroting 2014 – 2016

	2014	2015	2016
Programma manager offshore wind			
Coördinatie en uitvoering programma (zoals beschreven werkplan)	€ 24.000	€ 24.000	€ 9.000
Out of pocket project manager	€ 8.000	€ 8.000	€ 3.000
subtotaal	€ 32.000	€ 32.000	€ 12.000
Inhuur externe expertise			
Inbreng expertise en procesbegeleiding	€ 7.500	€ 5.000	€ 5.000
subtotaal	€ 7.500	€ 5.000	€ 5.000
Ontwikkeling Marcom toolkit (out of pocket):			
Branding: concept ontwikkeling			
Redactie: kernboodschappen/content	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500
Presentatie/Pitch	€ 2.000		€ 2.000
Brochure/folder	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500
Visuals/animatie	€ 10.000		
Format externe/interne newsletter			
Coördinatie ondersteuning programma	€ 30.000	€ 25.000	€ 25.000
subtotaal	€ 45.000	€ 28.000	€ 30.000
Events extern:			
NBCC missie/ Renewable UK Beurs 11-13 Juni			
Offshore Energy RAI	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
EWEA Offshore Frankfurt			
EWEA Annual event en/of Renewable UK 2014	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Event /roadshow UK (ism WindPower Monthly)	€ 15.000		
Event / roadshow DU		€ 10.000	
Event NL		€ 10.000	
PM Stands (nog niet ingepland)	€ 5.000	€ 3.500	€ 17.500
PM Beursbezoek (nog niet ingepland)	€ 4.500	€ 2.500	€ 1.000
subtotaal	€ 74.500	€ 76.000	€ 68.500
Media: nieuws en content			
Externe newsletter: 4x per jaar	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
Artikelen in Amports magazines: 4x per jaar			
Content website: basis			
Content online/social/website: ad hoc, nieuws			
subtotaal	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
Intern:			
Interne newsletter: 4x per jaar	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
Clusterbijeenkomsten/thema-bijeenkomsten 4x per jaar	€ 4.000	€ 4.000	€ 2.000
subtotaal	€ 6.000	€ 6.000	€ 4.000
Totaal per jaar	€ 167.000	€ 147.000	€ 119.500

Dekking van de begroting

Dekking 2014 - 2015 - 2016

Na de opstartfase in 2013 is er voor de twee (volle) vervolgjaren een piek. Deze wordt voor een ingeschat bedrag van €35.000 afgedekt van een bijdrage van het havenbedrijfsleven met het lidmaatschap van AYOP. Daarnaast is 50% van de uren door het Havenbedrijf Amsterdam afgedekt. De strategie voor de dekking is om voor de resterende begroting, met partners een commitment voor de restant van het programma. Voor 2016 verwachten we een afname in de activiteiten die overgenomen worden door het bedrijfsleven.

	Jaar		
	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Begroting	€ 167.000	€ 147.000	€ 119.500
Dekking			
Havenbedrijfsleven AYOP	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Havenbedrijf Amsterdam	€ 12.000	€ 12.000	€ 4.500
Externe ondersteuning	€ 120.000	€ 100.000	€ 80.000
	€ 167.000	€ 147.000	€ 119.500

Graag gaan wij over de periode van 2014-2016 het gesprek aan met de belanghebbende gemeenten, Provincie Noord-Holland, nationale overheid en kennisinstituten, regionale instituten die zich inzetten voor bedrijfsleven en het bedrijfsleven zelf.

Bronnen

- Rapport van Buck Consultants International: Inventarisatie supply chain Offshore windenergie sector Noordzeekanaalgebied van februari 2013
- Ewea.com
- Brief van Minister Kamp (EZ) aan de voorzitter van de staten generaal inzake Voortgang besprekingen Energie akkoord van 13.07.2013

Bijlage 1: Begroting en activiteiten 2013

2013 is een opstartjaar en dat reflecteert in het budget. In mei 2013 is de programma manager aangetrokken en zijn alle projecten, activiteiten en adviezen zijn opgenomen in een samenhangend programma.

Tegelijkertijd zijn de geplande activiteiten voor 2013 in gang. Een aantal middelen ter ondersteuning voor de communicatie wordt ontwikkeld en in productie gebracht eind 2013 en begin 2014.

	2013
Programma manager offshore wind	
Coördinatie en uitvoering programma (zoals beschreven werkplan)	€ 18.000
Out of pocket project manager	€ 6.000
subtotaal	€ 24.000
Inhuur externe expertise	
Inbreng expertise en procesbegeleiding	€ 10.000
subtotaal	€ 10.000
Ontwikkeling Marcom toolkit (out of pocket):	
Branding: concept ontwikkeling	€ 2.500
Redactie: kernboodschappen/content	€ 1.500
Presentatie/Pitch	
Brochure/folder	€ 3.000
Visuals/animatie	
Format externe/interne newsletter	€ 500
Coördinatie ondersteuning programma	€ 12.000
subtotaal	€ 19.500
Events extern:	
NBCC missie/ Renewable UK Beurs 11-13 Juni	€ 2.500
Offshore Energy RAI	€ 25.000
EWEA Offshore Frankfurt	€ 13.000
EWEA Annual event en/of Renewable UK 2014	
Event /roadshow UK (ism WindPower Monthly)	
Event / roadshow DU	
Event NL	
PM Stands (nog niet ingepland)	
PM Beursbezoek (nog niet ingepland)	
subtotaal	€ 40.500
Media: nieuws en content	
Externe newsletter: 4x per jaar	€ 2.000
Artikelen in Amports magazines: 4x per jaar	
Content website: basis	€ 1.000
Content online/social/website: ad hoc, nieuws	
subtotaal	€ 3.000
Intern:	
Interne newsletter: 4x per jaar	€ 2.000
Clusterbijeenkomsten/thema-bijeenkomsten 4x per jaar	€ 4.000
subtotaal	€ 6.000
Totaal per jaar	€ 103.000

Activiteiten

Acties 2013 - 2015	Resultaten 2013 Year2Date
Installatie programma manager Programma opzet / acties benoemen Installatie stuurgroepinstallatie Stuurgroep vergadering inclusief ussentijdse rapportage op activiteiten Programma bijsturing Extra dekking / financiering organiseren Afrondende rapportage en aanbevelingen Decharge	Contract afgesloten enaan het werk! Gereed 29.31 Stuurgroep, goedkeuringprogramma Verzoeken Stichting Steunfonds SIVN, KvK, voorbereiding andere partijen
Long list locaties Analyse (mileu)vergunningen mogelijkheden huidige situatie Uitwerken belangrijkste logistieke processen met bedrijven en extern advies, incl.visualisatie Toetsen concept bij toeleveranciers UK, DU en NL inventarisatie beslissers Propositie (ruimte + logistiek) voorleggen aan beslissers & beïnvloeders, doel zichtbaar maken van cluster, aanbieden propositie Relatieonderhoud en op de hoogte houden van activiteiten in de regio Uitbreiding relatienetwerk en prospects door beurzen en (side)events Ondersteuning maatwerk voor tenders en vragen richting klanten NBCC / Renewable UK Beurs 11-13 Juni Offshore Energy, Amsterdam 15-16 oktober EWEA Frankfurt 19- 21 November 2013 Event /roadshow UK (voorbereiding, uitvoering, opvolging) 2014 Event /roadshow DU (voorbereiding, uitvoering, opvolging) 2015 EWEA Annual event en/of Renewable UK 2014 Offshore Energy 2014 EWEA Offshore 2015 Offshore Energy 2015 Event NL (voorbereiding, uitvoering, opvolging) Inventarisatie huidige concepten, wensen & eisen Identificatie van spelers in onderhoud buiten cluster Voorzet onderhoudsconcept 1-op-1 afspraken klanten en leveranciers, inventarisatie behoefte, bouwen concept/toetsing Mogelijkheid voor simulatieprogramma onderhoud	2x afspraak KvK, plan van aanpak in getoetst aan bedrijfsleven, aanpassing Factfindings Siemens 2x, Mammoet, McDermott, VSMC aanvullingen UK Lijst Conferentie we @sea presentatie, NBCC 5 pitches, seminar / overhandiging BCI rapport, Van Oord, Siemens, Ballast Handelsmissie, beurs en Dutch seminar side event op 12-14 juni Manchester Voorbereiding beurs, vier rondvaarten met marktpartijen, side event Offshore wind & Dutch ports Voorbereiding beurs Gesprek land-onderhoudsbedrijf Afspraak Smulders (on site) - transitiestukken, Kabelfabrikant, DSR Koreaanse Kabelfabrikant
Binden van geïdentificeerde bedrijven uit het cluster aan AYOP netwerk Identificeren potentiële bedrijven door bezoek netwerkbijeenkomsten en deskresearch Identificatie bedrijven buiten cluster door bezoek netwerkbijeenkomsten en deskresearch Goede registratie en communicatiebenadering Kennisuitwisseling door middel van workshops rond thema's Netwerkbijeenkomsten Stakeholder Inventarisatie Registratie van deze bedrijven, en communicatiebenadering High level meeting Economische Zaken 3 oktober (Communicatie)strategie voor stakeholderbenadering Persoonlijke kennismakingsgesprekken Uitvoering (communicatiestrategie) NNOW uitwisseling informatie over clusters (in combinatie met Energy Board)	BCI Rapport is opgeleverd 25.01 AYOP Nieuwjaarsdiner, 25.06 HOV Haringparty gesprekken Pronk, SCS Multiport, VCK, Sea-Cargo, DEEP, Oceanteam 20.06 Partnerships in Windpower 18.02 Werksessie Logistiek concept Offshore Wind o.b.v. Chris Westra 15.03 Seminar en overhandiging BCI rapport aan gedupeerde 29.05 AYOP Ledenvergadering Smulders, Trelleborg, SIF, Siemens Nederland, ENECO, MARSH Inventarisatie in concept 3.10 Sterke regionale vertegenwoordiging, ZHIJ,HbA, Ballast, Gemeente Velsen Joost van Dalen, Suzan van Kruchten (2x afspraak) 9.31 NNOW supply chain meeting Siemens, Harlingen
Opleidingen en samenwerking in kaart (incl. concepten permanente educatie) Onderwijs stimuleren op aansluiting markt en uitwisseling Inventarisatie kennisinstututen, relatie en speerpunten Creeer toegang tot demonstratiepark Leeghwater Deelname leeghwater, TKI, of ander innovatie gerelateerd project Nieuws, ontwikkelingen binnen kennisinstellingen inbrengen in cluster Monitoren kennisontwikkeling bedrijvencuster, promoten en uitdragen Selectie relevante collega clusters Structureel overleg met andere clusters	inventarisatie compleet 2 berichten inventarisatie in concept contact projectleider 12.12 Q-Meeting relatie directeur Haven Den Helder & collega's, BOW terminal, Groningen Seaports

Dekking 2013

Aangezien een gedeelte van de activiteiten al in planning van de AYOP stond voor 2013, is dit voor het grootste gedeelte afgedekt. Namelijk door de bijdrage van het havenbedrijfsleven en via het lidmaatschap van de AYOP. Het bedrijfsleven heeft ook aanvullend geïnvesteerd (buiten lidmaatschap) aan gerichte activiteiten en middelen.

De Gemeente Velsen en Provincie Noord-Holland dragen bij aan onderdelen van het programma. Havenbedrijf Amsterdam heeft zich (voor de volle drie jaar) gecommitteerd aan een bijdrage van 50% van de uren van de programma manager.